

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Haku

Valtion erityisavustus esi- ja perusopetuksen oppilaiden digitaalisten taitojen kehittämiseen osana Uudet lukutaidot - kehittämisohjelmaa vuosille 2022-2023 25.04.2022 - 27.05.2022 16:15

Hakijan nimi

Helsingin kaupunki

Osoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Sähköposti

helsinki.kirjaamo@hel.fi

Puhelinnumero

09 310 1691

 Annan suostumukseni hakemusta koskevien päätösten sähköiseen tiedoksiantoon.

Haettavan avustuksen määrä

391 200,00 €

Lisätiedot asiakkaasta

Toimintayksikkö / Aliorganisaatio

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala

Hakemuksen yhteyshenkilö ja yhteystiedot

Hanna Kietäväinen-Sirén
projektipäällikkö, Kehittämispalvelut

Sähköposti

hanna.kietavainen-siren@hel.fi

Puhelin

040 486 9214

Internetsivut

<https://www.hel.fi/fi/kasvatus-ja-koulutus>**Avustusta koskevat tiedot**

Käyttötarkoitus

Uudet lukutaidot Helsingin perusopetukseen

Lyhyt kuvaus käyttötarkoituksesta

Uudet lukutaidot -ohjelman osaamiskuvauksiin pohjautuen yhteiskehitämme ja juurrutamme arjen toimintaan perusopetuksen opettajien ja oppijoiden (sekä opettajaksi opiskelevien) kanssa opetussuunnitelmien tavoitteita tukevat ja täsmentävät oppimispolut; digipolun, mediapolun ja ohjelmointipolun sekä niiden tueksi toimintamalleja työkaluineen ja materiaaleineen.

Haettavan avustuksen määrä

391 200,00 €

Avustuksen suunniteltu käyttöaika

01.10.2022 - 31.12.2023

Hankesuunnitelma

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tarvekuvaus

Kansalliset tutkimukset ja selvitykset osoittavat, että uusien lukutaitojen osaamisessa ja opetuksen tasa-arvoisessa toteutumisessa on kehitettävää. Helsingin viimeaikaisissa selvityksissä (mm. Opeka, 2019; Growing Mind, 2021) on todettu, että oppijoiden uutta luovaa digiosaamista tulee vahvistaa. Helsinki on vuonna 2019 kehittänyt perusopetukseen 'Oppijan digipolun', joka kattaa yleisiä TVT-taitoja, muttei media- eikä ohjelmointitaitoja. Helsingin kaupunkistrategiassa tavoitteena mm. on, että kaikki koulut ovat hyviä ja että Helsingistä tehdään lukemisen ja lukutaidon pääkaupunki. Helsingin yliopiston harjoittelukouluissa on tarve juurruttaa toimintaan Uudet lukutaidot -kuvausten pohjalta eNorssi-verkostossa muodostetut osaamistasot ja päivitetty ohjelmointipolku. Uusien lukutaitojen polkujen kehitys ja käyttöönotto vahvistavat myös maahanmuuttajataustaisten oppilaiden laaja-alaisen osaamisen taitoja sekä tukevat heikosti suoriutuvien oppijoiden osallisuutta ja osaamista.

Tavoitteet

Parannamme hankkeella perusopetuksen oppijoiden yhdenvertaisuutta digi-, medialuku- ja ohjelmointitaidoissa. Kehitämme ja pilotoimme opetussuunnitelmiamme tueksi em. taitojen oppimispolut ja samalla yhteiskehitämme arjen toimintamalleja taitojen saavuttamiseksi. Pää tavoite on osaamistavoitteiden ja toimintamallien pysyvä ja laaja käyttöönotto hankkeen päätyttyä. Kehitämme myös tavan koordinoida, seurata ja arvioida osaamistavoitteiden saavuttamista, huomioiden erityisesti myös luokat 7-9 ja aineenopettajajärjestelmän. Huomioimme erityisesti myös esiopetuksesta luokalle 1 sekä luokalta 6 luokalle 7 siirtyvien oppijoiden tarpeet. Hankkeen myötä opettajien digi-, media- ja ohjelmointipedagoginen osaaminen ja minäpystyvyys vahvistuvat, mikä tukee heidän mahdollisuuksiaan ohjata oppijoiden taitojen kehittymistä. Helsingin harjoittelukouluissa opetusharjoittelijat omaksuvat digitaalisten kokonaisuuden tulevaa työuraansa silmälläpitäen.

Toteutustapa

Hanketyöntekijät kehittävät yhdessä valikoitujen koulujen (n. 20 kpl) opettajien ja oppijoiden kanssa kansallisten osaamisen kuvausten perusteella digitaalisten, medialukutaitojen ja ohjelmointitaitojen oppimispolut, jotka muodostavat eheän kokonaisuuden opetussuunnitelman toteutuksen tueksi. Digipolun jalostamisessa huomioimme olemassa olevan 'Oppijan digipolun', mediapolun rakentamisessa huomioimme muut lukuintoa, lukutaitoa ja lukemisen kulttuuria vahvistavat toimemme, ja ohjelmointipolun rakentamisessa huomioimme muut STEAM-pedagogiset kehittämistoimemme. Tuomme poluissa esille osaamiskuvausten linkittymisen OPS:iin tavoitteisiin ja sisältöihin (oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen). Hyödynnämme Uudet lukutaidot -ohjelmassa kansallisesti tuotettuja materiaaleja. Lisäksi hyödynnämme käytössämme jo olevia, uusia lukutaitoja tukevia digitaalisia työkaluja ja muita materiaaleja. Oppimispolkujen eri vaiheisiin (vuosiluokkakokonaisuudet 1-2, 3-6 ja 7-9) yhteiskehitämme tietyt opetuskokonaisuudet; pedagogiset toimintatavat sekä niitä tukevat materiaalit, digitaaliset työkalut, välineet. Perusopetuksen vuosiluokkien 7-9 osalta kehitämme myös toimintamallin aineenopettajien yhteistyölle ja koordinaatiolle oppijoiden osaamistavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi. Käytännössä hanketyöntekijät kiertävät mukana olevien koulujen opetusryhmissä ohjaamassa toimintaa sekä samalla yhteiskehitämässä oppimispolkuja tukevia toimintamalleja ja vertaistukemassa/-kouluttamassa opettajia. Lisäksi he suunnittelevat tulevien vuosien koulutusten kokonaisuuden tukemaan oppimispolkujen käyttöönottoa sekä materiaalien, digitaalisten työkalujen ja välineiden hyödyntämistä. He luovat myös periaatteet ja järjestelmän osaamistavoitteiden saavuttamisen seurannalle, käytössämme olevia digitaalisia ratkaisuja hyödyntäen. He osallistuvat myös kansalliseen hankeohjaukseen. Viikin normaalikoulussa huomioidaan myös, että opetusharjoittelijat pääsevät osaksi kehittämistoimintaa.

Haetaanko avustusta usean yhteisön hankkeeseen?

Ei

Haen ilman yhteistyötahoja

Haen yhteistyötahojen kanssa

Yhteistyötahot

Nimi

Helsingin yliopisto, Viikin normaalikoulu

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Muut keskeiset yhteistyökumppanit

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee Helsingistä kaupunkistrategian mukaisesti monilukutaitoisinta kaupunkia yhdessä myös kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan, mm. Helsingin kaupunginkirjaston kanssa.

Hankkeen arvioitu maantieteellinen laajuus

Paikallinen (Helsingin kaupungin alue)

Kohderyhmä

Hankkeessa yhteiskehitettävän toiminnan kohderyhmänä ovat lopulta kaikki Helsingin kaupungin peruskoulut sekä Helsingin yliopiston harjoittelukoulut oppijoinen ja opetushenkilöstöineen, ja harjoittelukouluissa myös opettajaksi opiskelevat (opetusharjoittelijat).

Hankkeeseen osallistuvien henkilöiden määrä (arvio)

Yhteiskehittämiseen osallistuu arviolta n. 20 koulua, joista useampia opettajia oppilaineen, joten osallistuvia henkilöitä on mukana arviolta n. 50 opettajaa ja n. 2000 oppilasta eli kaikkiaan reilut 2000 henkilöä.

Hankkeeseen osallistuvien vapaaehtoisten määrä (arvio)

Hankkeeseen ei osallistu vapaaehtoisia.

Miten hankkeen kohderyhmä osallistuu toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin?

Yhteissuunnitteluun ja -kehittämiseen osallistuvat mukana olevissa kouluissa sekä opettajat että oppijat yhdessä hanketyöntekijöiden kanssa. Mukana olevien koulujen vastuupettajat (2-3 opettajaa/koulu) saavat korvauksen yhteiskehittämisestä. Näin kouluissa edistetään myös opettajien ja oppijoiden keskinäistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Tarkoitus on yhteiskehittää myös vahvasti oppilaita yhteisön toimintaan osallistavia arjen toimintamalleja, kuten oppija-agenttitoimintaa uusien lukutaitojen yhteisöllisen oppimisen ja toimintakulttuurin tueksi. Hankkeen aikaansaannoksia reflektoidaan yhdessä osallistuneiden opettajien ja oppijoiden kanssa niin arjen kohtaamisissa kuin hankkeen verkostotapaamisissa. Vastuupettajilta kootaan ajatuksia ja kokemuksia useassa vaiheessa hanketta sen etenemisen arvioimiseksi.

Aikataulu

Hankkeen toteutusaika on 1.10.2022 - 31.12.2023. Syksyllä 2022 rekrytoidaan hanketyöntekijät. Syksystä 2022 vuoden 2023 loppuun he yhteiskehittävät, ohjaavat toimintaa sekä vertaistukevat ja -kouluttavat. Samalla he koko ajan reflektivat (arvioivat) toimintaa ja tarvittaessa suuntaavat sitä uudelleen. Loppuvuodesta 2023 hankkeen tulokset viimeistellään ja julkaistaan, ja hankkeen loppuraportointi valmistellaan.

Tulokset

Hankkeessa jalostuu Helsingin perusopetukseen kolmen oppimispolun kokonaisuus sekä selkeä visuaalinen ja tekstimuotoinen esitys niistä suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Lisäksi syntyy visuaalisia ja tekstimuotoisia esityksiä/kuvauksia kehitetyille arjen toimintamalleille. Nämä konkreettiset tuotokset julkaistaan hankekauden lopussa Helsingin kaupungin ja Helsingin harjoittelukoulujen omissa verkkoviestintäkanavissa sekä kansallisella AOE.fi-sivustolla. Kehitetyt oppimispolut on tarkoitus tuoda myös osaksi Helsingin kaupungin käytössä olevaa digitaalista OmaOps-työkalua, tukemaan osaamistavoitteiden saavuttamisen seurantaa. Viikin normaalikoulussa opetusharjoittelijat tutustuvat oppimispoluihin ja niiden mukaisiin osaamisiin, opetussuunnitelman mm. laaja-alaisen osaamisen tavoitteita tukevinä kokonaisuuksina. Päämäärä on, että kehittämistyön tulokset jäävät pysyväksi toimintatavaksi.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Tulosten hyödyntäminen

Syksyllä 2023 oppimispolkujen kokonaisuus ja arjen toimintamallit lanseerataan Helsingin perusopetukseen osaksi kaikkien koulujen perustoimintaa, jotta varmistetaan oppijoiden tasa-arvoiset mahdollisuudet uusien lukutaitojen saavuttamiseen. Käyttöönotton johtamisessa keskeinen rooli on johtoketjulla, jota hanketyöntekijät pystyvät tukemaan. Tukena ovat kehitetyt opetuskokonaisuudet materiaaleineen ym. sekä hankkeen päättymisaikoihin käynnistyvät henkilöstökoulutukset mm. mediataidoista ja ohjelmoinnista. Polkujen mukaisten osaamisten saavuttamista pyritään seuraamaan säännöllisesti kouluittain (rehtorit), alueittain (aluepäälliköt) ja kokonaisuutena (perusopetusjohtaja). Viikin normaalikoulu levittää osaltaan polut ja toimintamallit Helsingin normaalilyseoon (ja osittain myös eNorssi-verkoston).

Mitä tiedonkeruumenetelmiä / mittareita tullaan käyttämään hankkeen tulosten osoittamiseksi?

Hanketyöntekijät arvioivat hankkeen toteutumista, edistymistä ja vaikuttavuutta säännöllisesti sekä tarkemmin hankkeen loppuvaiheessa, onko suunnitellut, konkreettiset tuotokset saatu aikaan. Koko hankkeen ajan toteutuvassa yhteiskehittämisessä toimintaa seurataan ja arvioidaan jatkuvasti ja syklisesti - yhdessä reflektoiden, tarpeita kuunnellen ja toimenpiteitä tarvittaessa uudelleen suunnaten. Tarpeita voidaan kerätä ja edistymistä arvioida mm. hyvin kevyillä, pienimuotoisilla kyselyillä koulujen vastuupettajille. Keskeisenä päämääränä on joka tapauksessa saada konkreettisia tuotoksia ja käytäntöön edenneitä toimintamalleja, jotka osallaan toimivat onnistumisen mittareina. Yhdessä tekeminen, syklinen kehittäminen ja avoin dokumentointi tuovat hankkeen tulokset näkyviin.

Miten hanke vastaa hakulmoituksessa esitettyihin hakukohtaisiin myöntöperusteisiin?

Hanke vastaa hyvin hakukohtaisiin myöntöperusteisiin. Tulemme tuomaan kehittämisohjelmassa laadittuja osaamisen kuvauksia osaksi pysyvää toimintaa opetussuunnitelmien toteuttamisen tueksi, myös jatkuva esi- ja alkuopetuksen nivelvaiheen yli huomioiden. Osallistumme kansalliseen hankeohjaukseen. Julkaisemme konkreettiset tuotokset aoe.fi-palvelussa. Valtionavustusrahoituksella mahdollistetaan yhteissuunnittelu ja -kehittäminen, koulujen opetusryhmissä tapahtuva toiminnan ohjaaminen sekä toiminnan vaikuttavuuden varmistamisen suunnittelu ja jatkuva reflektio (arviointi).

Miten hanke vastaa hakulmoituksessa esitettyihin, ministeriöstä myönnettävien avustusten yleisiin perusteisiin?

Valtion erityisavustuksella on tarkoitus toteuttaa opetustoiminnan laatua, tasa-arvoa ja vaikuttavuutta edistävä hanke ministeriön määrittämien suuntaviivojen mukaisesti lähes 50 000 lapsen ja nuoren hyväksi. Myös suurten kaupunkien, kuten Helsingin, ja yliopistojen harjoittelukoulujenkin talous on kärsinyt COVID-19-pandemian vuoksi, ja valtionavustus on tarpeen hankkeen mukaiseen kehittämis-, levittämis- ja juurruttamistoimintaan. Helsingin kaupunki tai Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu eivät toteuta lakisääteistä perusopetustoimintaa kilpailuilla markkinoilla.

Luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttö

Emme käytä luvatonta työvoimaa.

Muuta

--

Talousarvio

Kustannusarvio

Henkilöstökulut	353 000,00 €
Toimitilakulut, jotka aiheutuvat hankkeesta	0,00 €
Ulkopuoliset palvelut	68 000,00 €
Muut kulut	
- Opetusvälineitä mm. ohjelmointiin	68 000,00 €
Yhteensä	489 000,00 €

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Listaa tehtävät, joissa henkilön vuositulot sivukuluineen tai palkkio ylittää 80.000 euroa
Tällaisia tehtäviä ei hankkeessa ole.

Mutta tässä hankkeen kustannusarvio tarkemmin:

Henkilöstökulut sivukuluineen 1.10.2022 - 31.12.2023 (15 kk)

- Hki/Kasko: Projektipäällikkö 82 000 €
- Hki/Kasko: Projektityöntekijät 2 x 74 000 € = 148 000 €
- Hki/Kasko: Vastuopettajien korvaukset 100 000 €
- HY/VINK: Projektityöntekijä, osa-aikainen 5 h/vko 18 000 €
- HY/VINK: Vastuopettajien korvaukset 5 000 €

Ulkopuoliset palvelut mm. käännökset, graafinen suunnittelu, videotuotanto, saavutettavuuspalvelut.

Hankkeen kokonaiskustannuksista Viikin normaalikoulun osuus on enintään 26 000 euroa; tarkemmin henkilöstökuluista enintään 23 000 euroa ja muista kuluista (opetusvälineistä) enintään 3 000 euroa. Haettavasta avustuksesta Viikin normaalikoulun osuus on enintään 20 800 euroa. Hankkeen omarahoitusosuudesta Viikin normaalikoulun osuus on enintään 5 200 euroa.

Rahoitussuunnitelma		
OKM:ltä haettava avustus	391 200,00 €	
Oma rahoitus	97 800,00 €	
EU-rahoitus		
Muu julkinen rahoitus		
Yksityinen rahoitus		
Lainat		
Muu rahoitus		
Yhteensä	489 000,00 €	80.00%

Liitteet**Hyväksynät**

24.05.2022 Hanna Kietäväinen-Siren

Hakemus on hyväksytty yhteisön allekirjoitussääntöjen mukaisesti

Liitteet

Otsikko	Tiedosto	Päiväys
---------	----------	---------